

# Сооронбай уулу Дур атындагы орто мектеби

Ата – энелер лекторий

Отолгон куну

Тема: Зомбулуксуз тарбия бкруу

Им чаранын максаты:

Балдар менен оз ара мамиле тузуундо ата- энелердин компетенттуулугун жогорулатуу.

Милдеттер:

-зомбулук тушунугун ачып беруу;

-балдарга болгон зомбулуктун зыяндуу натыйжаларын ата- энелерге тушундуруу;

- уй-булудоо балдар менен оз ара мамиле тузуунун зомбулуксуз жолдорун, ыкмаларын жана чараларын талкуулоо.

Жабдыктар: топтордо иштоо учун кгаз, калемдер, маркер, ватман, бор.

Иш- чаранын планы:

1. Алып баруучунун кириш созу.
2. Топто иштоо «Зомбулук анын турлору жана натыйжасы. « Койгой дарагы» конугуусу.
3. Жагдайлуу маселелерди чечуу. Ролдук оюндар.
4. Мамиле тузуунун 6 принциби.

Иш- чаранын журушу.

1. Алып баруучунун кириш созу.  
Урматтуу ата- энелер! Ата-эне болуу- бул суйунучтуу жан ошол эле маалда жоопкерчиликтуу жана оор эмгек. Бул эмгекти аткарууда сиздер шек туудурган сезимдерге кабылып, кээ бирде жол тапмай каласыздар, эмне дегенде, балдарыбыз бизди айласыз кырдаалдарга туш келтиришет. Бугунку иш чарага муктаждык бугун эле пайда болгон жок, бул муктаждык коп жылдардан бери эле актуалдуу.  
Бул койгонду чече албасак, адамзатты басып алат, бул койгойдун таанымал аты бар – «зомбулук»
2. **Зомбулук-** физикалык саламаттыкка, психологиялык жайлуулукка коркунун келтирген би радам же уй- було тарабынан жасалган жагымсыз иш- аракеттер.

Зомбулуктун турлору:

1. Физикалык
2. Психологиялык.
3. Муктаждыктарды канаттандырбоо.

«Койгой дарагы» конугуусу.

### **3. Жагдайлуу конугууларду чечкенге киришкли. Ролдук оюндар.**

#### **4 топ менен иштоо.**

1- жагдай: Сиздин уулунуз суйлошкон убаккытан кыйла кечигип уйго кайтты.

Сиз уулунузду кантип тосуп аласыз?

---

2- жагдай: Сиздин кызыңыз аябай жакшы окуйт, бирок уй тиричилигинде сизге жардам бергиси келбейт?

Мындай жагдайдан кантип чыксак болот?

---

3- жагдай: Ата- эне баласына белгилуу бир максатты коздоп акча белек тартуулашты. Бала ата- энеси дайындап берген буюмду албай башкага коротот.

Мындай учурда эмне кылабыз?

---

4- жагдай: Кызыңыз сизден аябай кымбат койнокту сатып беруунузду суранып жатат, сиздин болсо акчаныз жетпей жатат?

Сиз кызыңызга эмне деп тушундуросуз?

---

Ата- энелер окшош жагдайларга кабылганда, балдарында кандай сезимдер туулганына коздору жетип, тушуно башташат.

Ролдук оюндар терс сценарий аткарылса, позитивдуу чечимди дагы оюнда корсотууну талап кылуу.

#### 4. Мамиле тузуунун 6 принциби

Бала менен байланыш тузу- дайыма азгырык. Ал менден алсыз менден азыраак билет, менсиз жашай албайт. Демек, менин тилимди албаса, мен койгон шарттарды аткарбаса ага ачуулануу, каардануу, оз балама озум каалагандай мамиле жазаймын.

Чын эле ушундайбы?

Эч кимибизге сыр эмес, кундолук жашоодо баодар чон кишилер менен тентуштары менен мамиле тузуудо ар кандай чыр чатакка, жанжалга учурашы мумкун. Айтылган кырдаалда, чон кишинин мамилеси баланын мунозунункалыптанышына абдан чон таасир этет.

Баланын мунозу он жана терс жагына озгорушу мумкун.

Чыр- чатак жагдайын кандайча адамгерчилик менен натыжалуу чечсе болот?

Келиниздер, бугун биргеликте мамиле тузуу ченемдери менен тааншалы.

Бала ата- энеси менен байланыш, тузуп, суйлошуп- сырдашып, туура баарлашууну каалоосу учун, 6 ченем бар экенин эске тутуп калуу зарыл, аларды рецепт катары жазып алсаныздар да болот.

Анын мазмууну:

**Баланы кабыл алуу-** бул анын мыкты баалар же жаткан тошогун жыйганы учун эмес, жон гана анын ббул дуйнодо бар болуу фактысы учун суйуу. Баланын барктуулугу жатат.

**Моюнга алуу жана таануу-** бул баланын коопсуздугун сактап калуу.

Баланын туура эмес кылык жоругу учураганда, ата-эне баланы коркутпай, тез арада куноосун моюнга алып, кечирим сурашын талап кылбай, тескерисинче ата-эне бала менен биргеликте мындай кылык жорукка эмнелер себепкер болду, алдыда дагы мындай жагдайларга учурабаш учун эмне кылуу керектигин талкуулап тушунуусу зарыл. Ата- эне эсине бекем тутуш керек, кемчиликтерди тузотуу учун балага шылдындабай, куноолобой мамиле тузуш керек.

**Суйуу** бала учун эн маанилуу сезим.

Психологдордун пикири боюнча, бала жашына карабастан суйууго жана мээримге муктаж. Кунуно 4-5 жолу баланы ооп, кучактап эркелетуу керек. Ата- эненин ою боюнча маанилуу эмес, арзыбаган, эн жонокой баланын иш аракеттерин дагы баалоосу зарыл. Суйуу гана кемчиликтерди азайтып, туздой алат.

**Жеткиликтуулук-** бул тушунук 21 кылымдын уй- булосу учун эн маанилуу. Коптогон ата-эне оз баласын тарбиялоодо учураган ар турдуу кырдаалдын себептерин бала менен суйлошууго убакыттын жетишпестигинен корушот, эмнеге дегенде кечке жумушта болуп, баласына конул бурууга жетишпей калгандыгын айтат.

**Жеткиликтуулук - бул**

Тушунук 21 кылымдын уй-булосу учун эн маанилуу. Коптогон ата-эне оз баласын тарбиялоодо учураган ар турдуу кырдаалдын себептерин бала менен суйлошууго убакыттын жетишпестигинен корушот, эмнеге дегенде кечке жумушта болуп, баласына конул бурууга жетишпей калгандыгын айтат.

**Жеткиликтуулук- буд дайыма азгырган иш- аракеттерди четке кагып, убакыт таап бала менен маектешкенге аракеттенуу.**

Бала менен маек курууну кечендетуу кээде олумго барабар. Колум бош эмес, кийинчереек бул маселеге кайрылам деп шылтоологон жарабайт. Ата- эне эсине сактоо керек, бала менен убакыт откоруу бул уй тапшырмасына жардам беруу, балага насыят айтуу менен чектелбейт. Бала учун жеткиликтуулук- бул баланын суроолоруна убагында жооп беруу, сезимдери менен болушуу, сырдашуу, талкуулоо.

**Жоопкерчилик-** баланы жоопкерчиликтуу болуп осушун кааласаныз- тарбиялоодо чектоо методун колдонунуз. Бала кезден баштап ата-эне керектуу убакта «жок» деген созду айта албаса, ата- эненин жашоосу кыйындыкка айланат. Ата-эне эсине тутуу керек, бироосу уруксат берип, экинчиси тыюу салса, уй- булолук тарбия эн эле коркунучта десек болот. Мындан дагы коркунучтуу деп, ата- эненин бири баласына кошулуп, анын кылык жоругун экинчисинин ачуулануусунан коркуп жашырганын айтсак болот. Баланын жагымсыз кылык- жоруктарын жашырып жатып, баланын кылмыш иштерине шарт тузуп алабыз.

Ата- эненин кадырлуулугу- Оз баландын алдында кадырлуу болум деген ата-эне кошоро эмгектенуу керек. Туугандар жонундо, айланадагы адамдар жонундо мугалимдер жонундо ата- эненин айткан ой-пикири, ата- эненин сырткы чойродогу журуш-турушу, ата-эненин кылык жоругу, жумушка болгон мамилеси, оз ара мамилелер- баары ата-эненин кадырын тузот.